

มรรยาท พงษ์ไพบูลย์ : สารคดีโทรทัศน์ที่ใช้ภาพแนว ANTI-REALISM กับ การรับรู้ ความหมายและสุนทรียะของผู้ชม. (TELEVISION DOCUMENTARY WITH ANTI-REALISTIC IMAGES AND VIEWERS' PERCEPTION OF MEANING AND AESTHETIC VALUE) อ. ที่ปรึกษา : อ.สุภาพร โพธิ์แก้ว, 264 หน้า. ISBN 974-13-1822-7.

งานวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้เป็นงานผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์เชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ ค้นคว้าและสร้างสรรค์วิธีการนำเสนอรายการสารคดีแนวใหม่ โดยนำภาพตามแนวคิดสุนทรีศาสตร์ของ Anti-realism เข้ามาผสมผสานในรายการสารคดี รวมทั้งทดสอบประสิทธิผลของรายการที่มีต่อการรับรู้ ความหมาย และอารมณ์ของผู้ชม

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้แบ่งออกได้เป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรก คือ การทดลองผลิตรายการ ใช้วิธี วิจัยเชิงสร้างสรรค์ ขั้นตอนที่สอง คือ การทดสอบประสิทธิผลของรายการ แบ่งเป็น 1.ใช้วิธีวิจัยภาค สนาม ประกอบการสัมภาษณ์กลุ่ม กับผู้ชมทั่วไปจำนวน 35 คน 2.ใช้วิธีสนทนากลุ่ม กับนักวิชาชีพและ นักวิชาการทางด้านสารคดีโทรทัศน์ จำนวน 10 คน

ผลการวิจัยพบว่า การใช้ภาพแนว Anti-realism ในสารคดีโทรทัศน์สามารถทำให้ผู้ชมรับรู้และ เข้าใจความหมายของรายการได้ ทั้งความหมายนัยตรงและความหมายนัยแฝง ในขณะที่การรับรู้และ เข้าใจความหมายของภาพที่ใช้จะค่อนข้างหลากหลายไปตามการตีความ อันเนื่องมาจากลักษณะทาง จิตวิทยา และค่านิยม วิธีชีวิตของผู้ชม อย่างไรก็ตาม การตีความหมายของภาพที่หลากหลายนั้นไม่ ส่งผลทำให้การรับรู้ประเด็นหลักของเรื่องเสียไป นอกจากนี้ การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของผู้ชมยังเป็น ผลมาจากการรับรู้และเข้าใจความหมายที่ถูกต้องของเรื่องอีกด้วย

สารคดีเชิงทดลองที่ใช้ภาพแนว Anti-realism เรื่องนี้ยังสามารถคงคุณลักษณะของความเป็น สารคดีไว้ได้ และถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถนำไปใช้สำหรับการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ เนื่อง จากสามารถที่จะ 1.กระตุ้นให้ผู้ชมได้ใช้ความคิด 2.เน้นความหมายนัยแฝง อารมณ์ ความรู้สึกของเรื่อง 3.แสดงถึงเนื้อหาที่เป็นนามธรรม แต่ขณะเดียวกัน การใช้ภาพดังกล่าวต้องคำนึงถึงลักษณะของผู้ชม และบริบททางการสื่อสารให้มาก